

**พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และความคิดเห็นต่อมาตรการ
ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
วิทยาลัยเฉลิมกาญจนา จังหวัดศรีสะเกษ**

พจนา วงษาพรหม อาทิตย์ ธานี จารุกุล เจริญศรี
ศิริณา ดอนระไทย พรพรรณ ทายาหอม ชันทอง มั่งคั่ง
คณะสาธารณสุขศาสตร์ วิทยาลัยเฉลิมกาญจนา

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และความคิดเห็นต่อมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยเฉลิมกาญจนา จำนวนตัวอย่าง 309 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา ร้อยละ 72.8 ส่วนใหญ่มีอายุ อยู่ระหว่าง 18-27 ปี ร้อยละ 60.2 เมื่อแยกพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามกลุ่มสาขา พบว่าสาขาวิชาสังคมศาสตร์สูงกว่าสาขาวิชา วิทยาศาสตร์สุขภาพ ร้อยละ 78.9 และ 58.2 ตามลำดับ บุคคลที่มีการร่วมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มตัวอย่างมากที่สุด คือ เพื่อนสนิท ร้อยละ 87.6 ในกลุ่มสาขา วิชาสังคมศาสตร์ พบว่า เพื่อนสนิทส่วนใหญ่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 78.0 ในขณะที่กลุ่มสาขา วิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพมีเพื่อนสนิทดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพียงร้อยละ 41.1 นอกจากนี้พบว่า ประเภท ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มมากที่สุด คือ เบียร์ ร้อยละ 84.0 ความถี่ในการการดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนใหญ่ จะดื่มน้อยกว่า 1 ครั้งต่อเดือน ร้อยละ 47.1 อีกทั้งส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างจะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เมื่อ เข้าร่วมงานเลี้ยงสังสรรค์และเพื่อเข้าสังคม และมักดื่มกับเพื่อนในช่วงเวลาเย็น และในที่พักผ่อนส่วนตัว มากที่สุด สำหรับการศึกษาความคิดเห็นต่อมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า ความคิดเห็นต่อ มาตรการด้านการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการบังคับใช้กฎหมายนั้น กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยอยู่ใน ระดับน้อย ในขณะที่ความคิดเห็นต่อมาตรการด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์และด้านการรณรงค์ของ โครงการต่างๆ กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง

คำสำคัญ : พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ / มาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ /
นักศึกษาระดับปริญญาตรี

Alcoholic Beverage Behavior and Opinion on Alcoholic Regulation Act of Undergraduate Student in Chalermkarnchana College, Srisaket Province

Patnapa Wongsaprom Arthit Thani Jarukul Charoensri

Sirinapa Donrathai Pornpun Tayahorm Kunthong Mungkung

ABSTRACT

This research aimed to investigate the alcoholic beverage drinking behavior and opinion on alcohol regulation act of 309 samples of undergraduate student in Chalermkarnchana college. The samples were randomized using the multi-stage random sampling and the data collected using a questionnaire. The data were analyzed by descriptive statistics in terms of frequency, percentage, mean and standard deviation. The results showed that the percentage of alcoholic beverage drinking of samples in a past year was 72.8%. The most of samples are ranging from 18-27 years old (60.2%). The majority group of Social undergraduate student Sciences revealed high percentages of alcoholic beverage drinking than that Health Sciences undergraduate student by 78.9 and 58.2 %, respectively. The family member related alcoholic beverage drinking was 65.7% while the most alcoholic participants was close friend by 78.0 and 41.1% observed in Social Sciences undergraduate student and Health Sciences, undergraduate student respectively. The type of favorite alcohol was Beer (84 %) and the frequency of alcohol beverage drinking was less than once a month (47.1%). Moreover, the most of drinkers frequently participated in party with their close friend. The opinion on alcoholic regulation act indicated that the low level agreement on alcoholic approach and law sides was observed whereas the public relation advertising and campaign sides was moderate agreement.

Keywords: Alcoholic Beverage Drinking Behavior / Alcoholic Regulation Act / Undergraduate Student

บทนำ

คนในสังคมไทยมักจะเห็นการดื่มสุราเป็นเรื่องปกติ ทั้งที่ทราบดีว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นก่อผลเสียต่อสุขภาพ โดยแอลกอฮอล์จะออกฤทธิ์กดระบบประสาทส่วนกลาง ซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับการตัดสินใจ ความจำ การเรียนรู้และการควบคุมตนเอง เมื่อสมองส่วนนี้ถูกกดจะทำให้ผู้ที่ดื่มไม่มีความยับยั้ง เพราะระบบควบคุมตนเองเสียไป¹ ทั้งนี้องค์การอนามัยโลก² ระบุว่า การดื่มสุราเป็นสาเหตุที่สำคัญของการเจ็บป่วยกว่า 60 โรค และยังเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่ทำให้สูญเสียสุขภาพะ คือ ตายหรือพิการจนถึงวัยอันควร และทำให้เสียค่าใช้จ่ายทางด้านสุขภาพเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้การบริโภคสุรายังก่อให้เกิดผลกระทบที่สำคัญทางเศรษฐกิจคือการสูญเสียผลผลิต (Productivity loss) ทั้งนี้การศึกษาจำนวนมากทั่วโลกต่างระบุตรงกันว่าสุราเป็นสาเหตุที่สำคัญของการสูญเสียผลผลิตจากการเสียชีวิตก่อนถึงวัยอันควร การว่างงาน การหยุดงานหรือสูญเสียประสิทธิภาพในการทำงาน³⁻⁵ ขณะที่ในปัจจุบันมีแนวโน้มทั้งจำนวนผู้ดื่มและปริมาณการดื่มเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว องค์การอนามัยโลก² ระบุว่าทั่วโลกมีผู้ดื่มสุราอยู่ถึง 2,000 ล้านคน ในประเทศไทยผู้ที่อายุ 15 ปีขึ้นไป มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่า 20 ล้านคน คิดเป็นอันดับที่ 50 ในปี พ.ศ. 2539 เพิ่มมากขึ้นและอันดับที่ 40 ในปี พ.ศ. 2544 โดยมีการดื่มเบียร์ เป็นอันดับที่ 85 ของโลก มีปริมาณการดื่มเท่ากับ 1.31 ลิตร/คน/ปี และประชากรไทยมีการดื่มแอลกอฮอล์สูงเป็นอันดับที่ 1 ของเอเชียและครองตำแหน่งเป็นอันดับที่ 5 ของโลก⁶

เหตุผลของการดื่มแอลกอฮอล์พบว่ามีความแตกต่างกันระหว่างผู้ชายกับผู้หญิง ผู้ชายให้เหตุผลในการตัดสินใจดื่มครั้งแรกว่าอยากทดลอง รongลงมาคือเพื่อนชวน สำหรับเหตุผลของผู้หญิง คือ อยากทดลอง รongลงมาคือ เพื่อเข้าสังคม และดื่มเพื่อสุขภาพ ซึ่งในการดื่มแอลกอฮอล์ของประชากรไทยมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งสตรีอายุ 15–19 ปี จากเดิมที่มีการดื่มแอลกอฮอล์เพียงร้อยละ 1 ในปี พ.ศ. 2539 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 5.6 ในปี พ.ศ. 2546⁷ เมื่อพิจารณาตามอายุพบว่า สตรีกลุ่มดังกล่าวอยู่ในวัยรุ่นและวัยเรียน ทั้งนี้จากสภาพสังคมในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปและอิทธิพลของโฆษณาที่ให้คุณค่าของการดื่มแอลกอฮอล์กลายเป็นความทันสมัยทำให้เกิดแรงจูงใจในการดื่ม⁸ โดยผู้ชายจะเริ่มดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงอายุที่น้อยกว่าผู้หญิง และมีแนวโน้มว่าผู้ดื่มทั้งผู้ชายและผู้หญิงจะมีอายุลดน้อยลงเรื่อยๆ โดยสุราไทยและเบียร์เป็นเครื่องดื่มของคนในเขตเมือง ส่วนสุราขาวและยาดองเป็นเครื่องดื่มของคนในเขตชนบท เหตุผลสำคัญที่ทำให้ผู้ดื่มไม่คิดจะเลิกดื่มก็คือ เพราะต้องเข้าสังคม สังสรรค์ และดื่มเพื่อสุขภาพร่างกาย โดยคิดว่าดื่มเพียงเล็กน้อยไม่เป็นไร ส่วนเหตุผลเกี่ยวกับสุขภาพจิตคือเพื่อความสนุกสนาน คลายเครียด จากเหตุผลเหล่านี้ ทำให้ได้ข้อสังเกตว่า ผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยไม่คิดจะเลิกดื่มนั้น อาจไม่รู้ตัวว่าตนเองกำลังตกอยู่ในสถานะ “ติดสุรา” ไม่ว่าทางร่างกายหรือจิตใจก็ตาม

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์จัดเป็นสารเสพติดที่ถูกกฎหมายและสามารถเข้าถึงได้ง่าย พฤติกรรมการดื่มและการใช้แอลกอฮอล์

ในประเทศไทยจึงได้แฝงอยู่ในวิถีชีวิตขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมไทยมาช้านาน เริ่มตั้งแต่การใช้ในพิธีกรรมต่างๆ ปัจจุบันการผลิตและจำหน่ายแอลกอฮอล์ในประเทศไทย มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากนโยบายการเปิดเสรีการผลิตและจำหน่าย และพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ ถึงแม้จะมีการรณรงค์ไม่ให้ดื่มแอลกอฮอล์ก็ตาม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีผลต่อสุขภาพร่างกาย จิตใจ การงานและความสัมพันธ์กับคนรอบข้าง ทำให้เกิดผลกระทบต่อตัวผู้ดื่มในด้านร่างกาย ความคิด อารมณ์พฤติกรรม และภาวะเศรษฐกิจ รวมทั้งมีผลกระทบต่อครอบครัว บุคคลที่เกี่ยวข้อง สังคมและประเทศชาติ

วิทยาลัยเฉลิมกาญจนาเป็นสถาบันการศึกษาที่สำคัญแห่งหนึ่งในจังหวัดศรีสะเกษที่เปิดการเรียนการสอนหลายสาขาวิชา มีนักศึกษาแต่ละปีจำนวนมาก ซึ่งนักศึกษาล้วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยรุ่น อายุระหว่าง 19 - 25 ปี ซึ่งเป็นวัยที่ชอบทดลองสิ่งต่างๆ อีกทั้งวัยรุ่นจะมีอารมณ์อ่อนไหวและเปลี่ยนแปลงง่าย⁹ มีความคิดเป็นของตนเอง ต้องการเป็นตัวของตัวเอง ชอบอิสระ มีค่านิยมความเชื่อ และความคิดคล้ายกันในกลุ่มทำให้มีพฤติกรรมต่างๆ ตามแบบอย่างเพื่อน ต้องการการยอมรับในกลุ่ม ดังนั้นจึงอาจถูกยั่วยุหรือถูกชักจูงให้แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้ง่าย¹⁰ เช่น การใช้สารเสพติด การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร¹¹ รวมทั้งการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วย ซึ่งนักศึกษาจึงมีโอกาสและเหตุผลในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น จึงควรให้ความสำคัญในการควบคุมการดื่มเครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์ในสถาบันการศึกษา เพื่อป้องกันปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นต่อนักศึกษาซึ่งจะส่งผลกระทบต่อมากมายตามมาภายหลัง

ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และความคิดเห็นต่อมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยเฉลิมกาญจนา จังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้แบบสอบถาม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล อันจะนำไปสู่ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมทั้งความคิดเห็นต่อมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อเป็นแนวทางที่จะช่วยลดโอกาสในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ในงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยเฉลิมกาญจนา จังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อมาตรการควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา จังหวัดศรีสะเกษ

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบสำรวจ (survey research)

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ของวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 1,357 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 16 ธันวาคม 2552 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างคำนวณจากประชากรที่ใช้ในการศึกษา โดยใช้

วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) โดยมีวิธีการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1. การคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่าง คือ คำนวณจากจำนวนประชากรทั้งหมด 1,357 คน โดยใช้สูตรของ Yamane¹² ที่ระดับความ

เชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มจำนวนตัวอย่าง 309 คน

2. การคำนวณหาสัดส่วนของจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามกลุ่มสาขาวิชา ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา

กลุ่มสาขาวิชา	จำนวนนักศึกษา (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
วิทยาศาสตร์สุขภาพ	399	91
สังคมศาสตร์	958	218
รวม	1,357	309

3. การคำนวณหาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง ตามกลุ่มสาขาวิชาโดยการกำหนดสัดส่วนของนักศึกษา ดังนี้

- กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ประกอบด้วย คณะสาธารณสุขศาสตร์ จำนวน 47 คน และคณะพยาบาลศาสตร์ จำนวน 44 คน

- กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ประกอบด้วย คณะรัฐศาสตร์ จำนวน 78 คน คณะบริหารศาสตร์ จำนวน 92 คน คณะนิติศาสตร์ จำนวน 42 คน และคณะนิเทศศาสตร์ จำนวน 6 คน ตามลำดับ

4. ทำการเก็บข้อมูลแบบโดยบังเอิญ (Accidental Sampling) จากนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยเฉลิมกาญจนา จังหวัดศรีสะเกษ ของแต่ละคณะในวันเวลาที่มีเปิดเรียนตามปกติจนได้กลุ่มตัวอย่างครบ

ที่กำหนด โดยดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างเดือนมกราคม 2553 ในช่วงเวลาตั้งแต่ 09.00–16.30 น. ด้วยแบบสอบถาม ทำการเก็บข้อมูลรอบบริเวณวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามของ เสกสรรค์วิทยปรีชากุล⁶ โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน ประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ที่พักอาศัย รายได้ พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของคนในครอบครัวและเพื่อนสนิท มีข้อคำถามทั้งหมด 8 ข้อ

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงปีที่ผ่านมา มีข้อคำถามทั้งหมด 8 ข้อ ประกอบด้วย

1. ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
2. ความถี่ในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
3. เหตุผลในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
4. โอกาสในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
5. บุคคลที่ร่วมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วย
6. ช่วงเวลาในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
7. สถานที่ที่นิยมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
8. อาการหรือพฤติกรรมที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเรื่องมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประกอบด้วย ข้อคำถามทั้งหมด 13 ข้อ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ (1) ข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นด้านมาตรการบังคับใช้ทางกฎหมาย จำนวน 3 ข้อ (2) ข้อคำถามเกี่ยวกับ (3) ด้านการรณรงค์ของโครงการต่าง ๆ จำนวน 2 ข้อ (3) ข้อคำถามเกี่ยวกับด้านการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 3 ข้อ และ (4) ข้อคำถามเกี่ยวกับด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์ จำนวน 5 ข้อ โดยมีข้อคำถามเชิงบวก ทั้งหมด 7 ข้อ และข้อคำถามเชิงลบ จำนวน 6 ข้อ

การวัดความคิดเห็นตามแบบวัดเจตคติของลิเคิร์ต (Likert) มีระดับความคิดเห็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วย ปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด จากนั้นนำคะแนนจากระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มาคิดคะแนน

รวมแล้วนำคะแนนรวมมาแบ่งตามเกณฑ์ที่กำหนดออกเป็นความคิดเห็น 3 ระดับ คือ ระดับความคิดเห็นมาก ระดับความคิดเห็นปานกลาง และระดับความคิดเห็นน้อย (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2540) คือ

ระดับความคิดเห็นมาก หมายถึง ได้คะแนนความคิดเห็นตั้งแต่ ร้อยละ 80.0 ขึ้นไป

ระดับความคิดเห็นปานกลาง หมายถึง ได้คะแนนความคิดเห็นระหว่าง ร้อยละ 60.0 - 79.0

ระดับความคิดเห็นน้อย หมายถึง ได้คะแนนความคิดเห็นต่ำกว่า ร้อยละ 60.0

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้านี้ ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 55.7) และเพศชาย (ร้อยละ 44.3) ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 18 - 27 ปี (ร้อยละ 60.2) อายุเฉลี่ย 27 ปี อายุน้อยที่สุด 18 ปี และอายุมากที่สุด 55 ปี เมื่อแยกตามกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์พบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย (ร้อยละ 58.3) และเพศหญิง (ร้อยละ 41.7) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีอายุอยู่ในช่วง 18 - 27 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 44.0) อายุเฉลี่ย 30 ปี อายุน้อยที่สุด 19 ปี และอายุมากที่สุด 55 ปี ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์

สุขภาพ คือ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 59.3) โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 18-27 ปี ถึงร้อยละ 98.9 อายุเฉลี่ย 20 ปี ซึ่งอายุน้อยที่สุด 18 ปี และอายุมากที่สุด 29 ปี รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 1,000 - 4,999 บาท (ร้อยละ 50.5) รองลงมา คือ 5,000 - 9,999 บาท (ร้อยละ 35.2) และกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป (ร้อยละ 14.3) โดยรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คือ 5,726.76 บาท ซึ่งรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 1,000 บาท และรายได้มากที่สุด 32,000 บาท

ส่วนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคคลในครอบครัวพบว่าทั้งกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพและกลุ่มสาขาสังคมศาสตร์ ส่วนใหญ่ไม่มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 45.1 และ 39.4 ตาม ลำดับ) ในกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์พบว่า ส่วนใหญ่เพื่อนสนิทจะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 78.0) ซึ่งจะแตกต่างจากกลุ่มสาขา วิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพที่พบว่าเพื่อนสนิทส่วนใหญ่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 58.2)

พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

กลุ่มตัวอย่างมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา ผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 72.8) ซึ่งเพศชาย (ร้อยละ 86.9) มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าเพศหญิง (ร้อยละ 61.6) โดยกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 78.9) มากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่ม

สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 58.2)

เมื่อพิจารณาถึงประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พบว่า ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นิยมดื่มมากที่สุดคือ เบียร์ (ร้อยละ 84.0) รองลงมาคือ เหล้า (ร้อยละ 58.7) โดยเพศชาย (ร้อยละ 86.9) จะมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าเพศหญิง (ร้อยละ 61.6) เช่นเดียวกับกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นิยมดื่มมากที่สุด คือ เบียร์ (ร้อยละ 86.0) รองลงมาคือ เหล้า (ร้อยละ 67.2) โดยเพศชาย (ร้อยละ 85.8) จะมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าเพศหญิง (ร้อยละ 69.2) เมื่อพิจารณา กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพพบว่า ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นิยมดื่มมากที่สุดคือ เบียร์ (ร้อยละ 77.7) รองลงมาคือ เหล้า (ร้อยละ 47.2)

นอกจากนี้ผลจากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความถี่ในการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่เกินเดือนละครั้ง (ร้อยละ 47.1) เช่นเดียวกันทั้งกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ (ร้อยละ 73.6 และ 38.9 ตาม ลำดับ) และเมื่อพิจารณาเหตุผลในการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์พบว่า ทั้งเพศชาย (ร้อยละ 69.8) และเพศหญิง (ร้อยละ 75.6) มีเหตุผลในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนใหญ่คือ เมื่อมีงานสังสรรค์ แต่เมื่อแยกตามกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ สุขภาพพบว่า เหตุผลในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุด คือ เมื่อเข้าสังคม (ร้อยละ 75.0 และ 64.2

ตามลำดับ) ส่วนบุคคลที่มีการร่วมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มตัวอย่างมากที่สุด คือ เพื่อน (ร้อยละ 87.6) และเวลาที่มักดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุด คือ ช่วงเย็น (ร้อยละ 80.9) สถานที่ที่นิยมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุดคือ ที่พักอาศัยส่วนตัว (ร้อยละ 51.6) และเมื่อพิจารณาถึง อาการหรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่วนใหญ่พบว่าไม่มีอาการใดๆ เลย (ร้อยละ 63.6) หลังจากดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งพบในเพศหญิง (ร้อยละ 72.6) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 55.5)

ความคิดเห็นต่อมาตรการควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

สำหรับความคิดเห็นต่อมาตรการควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีข้อคำถามทั้งหมด 13 ข้อ และมีการจัดข้อคำถามเหล่านั้นเป็นมาตรการทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ ด้านมาตรการบังคับใช้ทางกฎหมาย ด้านมาตรการรณรงค์ของโครงการรณรงค์ต่างๆ ด้านการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับน้อยในเรื่องการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และด้านมาตรการบังคับใช้ทางกฎหมาย ส่วนในด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์ และด้านการรณรงค์ของโครงการรณรงค์ต่างๆ เห็นด้วยในระดับปานกลาง ดังแสดงตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นต่อมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำแนกรายด้าน

มาตรการด้านต่างๆ	ระดับความคิดเห็น		
	มาก จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)
1. ด้านมาตรการบังคับใช้ทางกฎหมาย	5 (1.62)	126 (40.78)	178 (57.60)
2. ด้านการรณรงค์ของโครงการรณรงค์ต่างๆ	97 (31.39)	148 (47.90)	64 (20.71)
3. ด้านการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	31 (10.03)	96 (31.07)	182 (58.90)
4. ด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์	76 (24.60)	182 (58.90)	51 (16.50)

อภิปรายผลงานวิจัย

1. การศึกษาครั้งนี้พบการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มตัวอย่างในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา ร้อยละ 72.8 ซึ่งสูงกว่าอัตราการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มประชากรอายุ 15 ปี ขึ้นไปของสำนักงานสถิติแห่งชาติทำการสำรวจประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปจำนวน 51.2 ล้านคนในปี 2550 พบว่าผู้ที่ดื่มสุรา 14.9 ล้านคนหรือ ร้อยละ 29.3¹³ อาจเนื่องมาจากการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาในช่วงเวลา 1 ปี ซึ่งการดื่มได้รวมถึงพฤติกรรมการดื่มเพียงเล็กน้อยด้วย อาจส่งผลให้ผลการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อยู่ในระดับสูงกว่า นอกจากนี้จากการศึกษายังพบว่าเพศชายจะมีพฤติกรรมการดื่มที่สูงกว่าเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลสำรวจจากสำนักงานสถิติแห่งชาติที่พบว่าเพศชายมีอัตราการดื่มสุราสูงกว่าเพศหญิงเฉลี่ยประมาณ 8 เท่า

2. เบียร์เป็นประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่กลุ่มตัวอย่างนิยมดื่มมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 84.0 รองลงมาคือ เหล้า คิดเป็นร้อยละ 58.7 ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลขององค์การอนามัยโลก² ที่ว่าประเทศไทยมีการดื่มเบียร์มากที่สุด เป็นอันดับที่ 85 ของโลก

3. อิทธิพลทางสังคมมีผลต่อการดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มตัวอย่าง โดยจากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างจะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร่วมกับเพื่อน และจะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เมื่อเข้าร่วมงานเลี้ยงสังสรรค์และเพื่อเข้าสังคมมากที่สุด ซึ่งเมื่อเพื่อนสนิทมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ย่อมส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจที่จะดื่มแอลกอฮอล์

ด้วย เพราะกลุ่มตัวอย่างอยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลมากกว่าบิดา มารดา หรือบุคคลในครอบครัวจึงทำให้มีพฤติกรรมคล้ายคลึงกันในกลุ่ม¹⁴

5. ความคิดเห็นต่อมาตรการควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับน้อยในด้านการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และด้านมาตรการบังคับใช้ทางกฎหมายแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการมีมาตรการบังคับใช้ทางกฎหมายไม่สามารถช่วยลดหรือควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังคงเข้าถึงได้ง่ายไม่ว่าจะเป็นการจำหน่ายจ่ายแจกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งสมาคมสตรีแห่งประเทศไทยมีการศึกษาว่า แม่สตรีจะมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์น้อยกว่าชาย แต่กลับมีแนวโน้มในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเยาวชน (อายุ 15-24 ปี) ที่มีการดื่มสุราเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 4.6 ในปี 2544 เป็นร้อยละ 5.6 ในปี 2549 อีกทั้งข้อมูลจากองค์การอนามัยโลกพบว่าประเทศไทยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นอันดับ 5 ของโลก และมีปริมาณการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 7.13 ลิตร/คน/ปี⁶ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า แม้ในปัจจุบันจะมีกฎหมายในการควบคุมการดื่ม การควบคุมการเข้าถึง หรือการเพิ่มภาษีเพื่อที่จะเป็นมาตรการลดหรือควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่ก็ไม่สามารถช่วยควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ เพราะก็ยังพบว่าแนวโน้มของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชากรในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น

6. ความคิดเห็นต่อมาตรการควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์ และด้านโครงการรณรงค์ต่างๆ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับปานกลาง การที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการโฆษณาประชาสัมพันธ์ และด้านการรณรงค์ของโครงการรณรงค์ต่างๆ สามารถช่วยลดหรือควบคุม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากแม้จะมีการโฆษณาหรือรณรงค์ต่างๆ ก็ยังแน่วโน้มของการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชากรในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น จากการวิจัยจึงพบว่า มาตรการทั้ง 4 ด้านเกี่ยวกับการควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์น่าจะได้รับการสนับสนุน และส่งเสริมอย่างจริงจังต่อไปในอนาคต เพื่อเป็นการสร้างจิตสำนึกที่ดีตลอดจนเป็นความรับผิดชอบของบุคคลต่อสังคม

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาในกลุ่มนักศึกษาของสถาบันการศึกษาอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน เพื่อเปรียบเทียบลักษณะทั่วไปและพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ว่าเหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร
2. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อให้สามารถมองเห็นผลของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ชัดเจนขึ้น
3. ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาในช่วงเวลาที่แตกต่างกันหรือช่วงเวลาที่ยาวกว่า 1 ปี ที่จะทำให้มองเห็นภาพของการดื่ม

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชากรที่ศึกษาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ. "การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์" Available at <http://www.stopdrink.com/?content=info>. (cited February 10, 2010).
2. World Health Organization. Global status Report, 2004.
3. Fenoglio, P., Parel, V. & Kopp, P. The social cost of alcohol, tobacco and illicit drugs in France, 1997. European Addiction Research. 2003; 9(1): 18-28.
4. Counting the cost: estimates of the social costs of drug abuse in Australia 1998-9. Monograph series, No.49.
5. Single E, Robson Lynda, Xi X, et al. The economic costs of alcohol, tobacco and illicit drugs in Canada, 1992. Addiction, 1998; 93(7): 991-1006.
6. เสกสรรค์ วิทย์ปรีชากุล. พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และความคิดเห็นต่อมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. [วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2550.
7. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ. โครงการ "งดเหล้าเข้าพรรษา" Available at http://www.stopdrink.com/data/46_1.pdf. (cited January 5, 2010).

8. ชนิกา ตูจินดา. Alcohol and the adolescent. ใน พัฒน์มหาโชคเลิศวัฒนา, สุวรรณ เรืองกาญจนเศรษฐ์, วิสารณ บุญสิทธิ, และวิโรจน์อารีย์กุล (บรรณาธิการ), กลยุทธ์การดูแลและสร้างเสริมสุขภาพ “วัยรุ่น” กรุงเทพฯ: ชัยเจริญ, 2547; 288-292.
9. วินัดดา ปิยะศิลป์. ครอบครัวกับ วัยรุ่น. ใน คณะอนุกรรมการด้านครอบครัว (บรรณาธิการ). การพัฒนาครอบครัว. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง, 2540.
10. สุชา จันทรธม. จิตวิทยา พัฒนาการ (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2540.
11. วันเพ็ญ บุญประกอบ. Critical issue in adolescent development. ใน พัฒน์มหาโชคเลิศวัฒนา, สุวรรณ เรืองกาญจนเศรษฐ์, วิสารณ บุญสิทธิ, และวิโรจน์อารีย์กุล (บรรณาธิการ). กลยุทธ์การดูแลและสร้างเสริมสุขภาพ “วัยรุ่น”. กรุงเทพฯ: ชัยเจริญ, 2547; 288-292.
12. Yamane, Taro. Statistics: and Introductory Analysis. 2nd ed. New York: Harper and Row, 1973.
13. สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์. Available at <http://www.thaiantialcohol.com/th/index.php> (cited January 6, 2010-2011).
14. อุมาพร ตรังคสมบัติ. จิตบำบัดและการให้คำปรึกษาครอบครัว (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยและพัฒนาครอบครัว, 2544. 5